

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ ТА НАУКИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МАКСИМА ТАНКА (Республіка Білорусь)
ВИЩА ШКОЛА ПІДПРИЄМНИЦТВА (Польща)
ОПОЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Польща)
ПРЯШЕВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Словаччина)
ТОРУНЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МІКОЛАЯ КОПЕРНІКА (Польща)
УНІВЕРСИТЕТ ГРАДЕЦЬ-КРАЛОВЕ (Чехія)**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ**

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*

За загальною редакцією – проф. В. П. СЕРГІЄНКА, В. М. СЛАБКА

Редакційна колегія:

- В. П. Андрущенко* – член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, доктор філософських наук, професор;
М. С. Корець – доктор педагогічних наук, професор;
Анна Вайсброт-Кожярська – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету суспільних наук, Опольський університет (Польща);
В. Г. Лавриненко – кандидат історичних наук, професор
Л. Л. Макаренко – доктор педагогічних наук, професор;
Н. В. Марченко – кандидат педагогічних наук, доцент;
Ірена Мудрецька – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної педагогіки Опольського університету (Польща);
В. Л. Савельєв – доктор історичних наук, професор;
В. П. Сергієнко – доктор педагогічних наук, професор;
В. М. Слабка – доктор педагогічних наук, професор;
Г. М. Торбін – доктор фізико-математичних наук, професор.

А 43 **АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ:** збірник матеріалів конференції / за заг. ред. проф. В. П. Сергієнка, В. М. Слабка. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – 398 с.

До збірника ввійшли матеріали учасників Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції “*Актуальні проблеми неперервної освіти в інформаційному суспільстві*”, у яких науковці розглядають актуальні питання теорії, методології й практики неперервної освіти в умовах соціальних та інформаційних змін.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК

Гуляєва Л. П.,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів

Головко Я. Д.,
кандидат фізико-математичних наук,
проректор з науково-педагогічної роботи

Філь Г. В.,
старший викладач кафедри соціології та суспільних наук
Академії праці, соціальних відносин і туризму
(м. Київ, Україна)

ОСВІТА МОЛОДІ З ІНВАЛІДНІСТЮ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: МОЖЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА

Активне включення українців у користування соціальними мережами. Щороку в Україні збільшується частка активних користувачів Інтернету: у 2019 р. понад 70% українців використовували Інтернет щоденно. Особливо популярними стають соціальні медіа: серед 10 найпопулярніших веб-сайтів в Україні у січні 2020 р. друге та третє місця у рейтингу займали youtube.com і facebook.com, поступившись лише безперечному лідеру google.com (рис. 1).

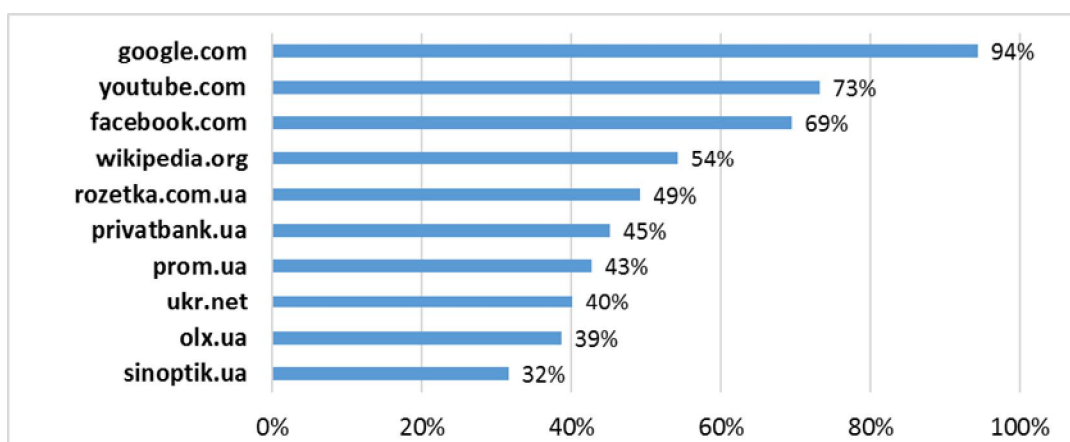

Рис. 1. ТОП-10 популярних веб-сайтів в Україні, січень 2020, % користувачів [1]

На початку 2020р. українська аудиторія Facebook вже досягла 14 млн, Instagram – 11,5 млн, Facebook Messenger – 8,7 млн користувачів. Серед молоді 18-24 років найпопулярнішим є Instagram. Facebook домінує серед користувачів 25-35 років та є основним соціальним медіа для осіб 36-45 років. [2]

Навички роботи з соціальними медіа – необхідність в епоху Четвертої промислової революції (ЧПР). В епоху ЧПР розширюється діапазон інформаційних потреб молоді людини, зростають вимоги до інформації [3, с. 54]. Соціальні мережі перетворюються в основний інформаційний канал для молоді навіть у невеликих містах України. Так, вже зараз 49% новин українці отримують з Facebook, і надалі тенденції споживання інформації з соціальних медіа лише посилюватимуться [4].

Соціальні мережі в Інтернеті в умовах ЧПР варто розглядати не тільки як сучасні комунікативні технології створення соціального капіталу, а і як мережні структури для використання зростаючого запасу глобального знання, його асиміляції та адаптації до виникаючих потреб, а також для отримання нових знань і технологій та їх ефективного обміну [5]. Оволодіння громадянами цифровими компетенціями перетворюється на важливий фактор підвищення ефективності економіки, а наявність у молодій людини навичок роботи з соціальними медіа визначатиме потенціал інклюзивності громадянина, здатність і можливості його участі в економіці й суспільстві, позиції на ринку праці.

Освітній потенціал та доступність соціальних мереж для молоді з інвалідністю. Соціальні медіа сприяють розвитку електронного навчання і освіти в цілому, пропонуючи нові технічні та методичні засоби відвідування онлайн-занять та обмін навчальними ресурсами. Знаходячись у мережі, молоді люди автоматично здобувають потрібні для себе навички: вчать оперувати великими масивами інформації з величезної кількості галузей, навчаються орієнтуватися у незвичній ситуації, шукати й відсортувати потрібну інформацію. Також має місце формування толерантного ставлення до різниці культур і людей через інтернаціональні контакти, мотивація та можливості вивчення іноземних мов [7]. Власне й самі соціальні мережі завдяки своєму функціоналу почали використовуватися як основний та допоміжний інструменти для організації та проведення різного роду навчальних заходів: від вебінарів та конференцій до повноцінних електронних курсів.

Соціальні медіа перетворюються у повноцінне освітнє середовище, яке сприятиме формуванню віртуальної культури спілкування, розвитку комунікативної компетентності, що в подальшому позитивно впливатиме на адаптацію молоді з інвалідністю до професійної діяльності [6]. Отже, соціальні медіа мають величезний потенціал посилення інклюзивності суспільства, проте їх справжній позитивний вплив значно приглушений проблемами доступності самих соціальних медіа для людей з інвалідністю. Кожна з цих сфер діяльності стає зручнішою та доступнішою для людей з інвалідністю завдяки соціальним медіа, без яких не вдалося б досягти таких результатів. Але ця схема працює лише в тому випадку, коли стають доступними самі соціальні мережі.

Ізоляція та проблеми здоров'я людей з інвалідністю часто не дозволяють їм отримувати інформацію, користуватися засобами зв'язку на повну потужність, збагачувати свої знання чи інтегруватися в суспільство. Це явище відоме як цифрова нерівність. Наприклад, 80% інформації у світі створено англійською мовою, частина населення має обмежену доступність до інформаційних засобів, не має достатніх цифрових навичок, не готова та позбавлена можливості реалізувати весь потенціал соціальних медіа для свого життя [3]. Крім того для осіб з обмеження рухової діяльності необхідним може бути оснащення додатковими технічними засобами, щоб самостійно використовувати технології.

Соціальні медіа очима молоді з інвалідністю: результати фокус-групового дослідження. В рамках проекту “Social media marketing skills for fostering the inclusion and employability of young people with disabilities” командою дослідників Академії праці, соціальних відносин і туризму проведено дослідження “Young people with disabilities in social media in Ukraine”, що передбачало фокус-групові дослідження у грудні 2019р. Наступним етапом проекту (2019-2020) буде створення навчального курсу з SMM для молоді з інвалідністю.

Учасниками фокус-груп стали молодь з інвалідністю, “агенти змін” (громадські активісти, представники влади, соціальні й молодіжні працівники, що працюють з молоддю з інвалідністю), професіонали маркетингу (маркетологи, SMM менеджери, викладачі). Мета дослідження – проаналізувати залучення української молоді з інвалідністю до соціальних медіа та виявити їх думку щодо можливостей та загроз, які несуть соціальні медіа для їх життя.

Проведення обговорення з молоддю з інвалідністю дозволило виявити, що всі учасники фокус-групи активно використовують соціальні мережі у професійній та особистісній діяльності, щодня перебувають у соціальних мережах не менше години (середній показник по групі – 4 години на добу).

Серед позитивних можливостей використання соціальних мереж були названі: джерело інформації, нетворкінг, самоосвіта, монетизація своєї діяльності, позиціонування себе та пошук роботи, дистанційна комунікація та знайомства; залучення ресурсів для благодійності, громадської діяльності, вирішення персональних проблем. Серед ризиків соціальних мереж названі: шахрайство; незахищеність персональної інформації; втрата часу; неправдивість інформації; шкода для здоров'я; асоціальність людей; психологічні проблеми через залежність від соціальних мереж; неможливість підтвердити особу; булінг.

Учасники фокус групи дійшли спільної думки, що соціальні мережі надають молоді з інвалідністю безкоштовні та безмежні можливості для саморозвитку та освіти, комунікації, навчання та професійної реалізації.

SMM як професійна діяльність для молоді з інвалідністю – погляд маркетологів: результати фокус-групи. Експерти з маркетингу сформувавши такі рекомендації щодо навчання SMM молоді з інвалідністю:

– Навчання SMM для молоді з інвалідністю є перспективним напрямом самозайнятості та як джерело доходів, оскільки цей напрям професійної діяльності має низькі фінансові та часові витрати для опанування професії, його актуальність та затребуваність на ринку праці зростає;

– Професія SMM потребує наявності базових навичок: мовна грамотність, вільне користування комп'ютером, навички копірайтингу, особистих характеристик: відповідальність, вміння організувати дистанційну роботу. З таких позицій, відбираючи учасників проекту, потрібно урахувувати наявність вказаних вихідних характеристик.

– Розробляючи навчальний курс не варто зужувати тематику тільки до вузького SMM; а доповнити курс темами щодо розвитку особистого бренду, сучасних методів залучення клієнтів; взаємодії з блогерами, лідерами думок.

– Навчання проводити на прикладі двох основних соціальних мереж – Facebook, Instagram. Додатково – Youtube, Twitter, LinkedIn.

– Рекомендовано зробити пробне заняття щодо введення до професії, показати місце SMM в загальній структурі бізнесу, демонструвати переваги й ризики професії (для усвідомленого вибору професії).

– Надавати бази практики для відпрацювання навичок та пошуку потенційного роботодавця.

– Кращим форматом з позицій ефективності засвоєння знань та формування навичок для запуску курсу є формат “змішаного курсу “офлайн/онлайн”.

Дана публікація підготовлена в рамках проекту “Social media marketing skills for fostering the inclusion and employability of young people with disabilities” (EU

PROGRAMME: Erasmus+ Programme, Project KA205-AEF89D3BP/ n°2019-2-PL01-KA205-066133) в Академії праці, соціальних відносин і туризму.

Література:

1. Рейтинг популярних сайтів за січень 2020. // Дослідження Kantar Україна. URL: <https://tns-ua.com/news/rejting-populyarnih-saytiv-za-sichen-2020#more-3122> (дата звернення: 20.02.2020р.)
2. Facebook та Instagram в Україні. Звіт компанії “Plusone” Facebook та Instagram в Україні (01/2020). URL: [https://plusone.com.ua/research/Facebook%20%D1%82%D0%B0%20Instagram%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96%20\(%D1%81%D1%96%D1%87%D0%B5%D0%BD%D1%8C%202020\)_UA.pdf](https://plusone.com.ua/research/Facebook%20%D1%82%D0%B0%20Instagram%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96%20(%D1%81%D1%96%D1%87%D0%B5%D0%BD%D1%8C%202020)_UA.pdf) (дата звернення: 20.02.2020р.)
3. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навч.-метод. посібн. / за ред. Л. А. Найдьоновой, О. Т. Баришпольця; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – К.: Міленіум, 2010. – 440 с.
4. Опитування “Ставлення населення до ЗМІ та споживання різних типів медіа у 2019р.” // Проект “Медійна програма в Україні”. USAID-INTERNEWS. URL: <https://drive.google.com/file/d/1Oi2Edv15SrK4hS-D2KохoKkamCarUX7f/view> (дата звернення: 20.04.2020р.)
5. *Прогнімак О. Д.* Соціальні мережі як ресурс розвитку інноваційних процесів в інформаційному суспільстві / О. Д. Прогнімак // Соціоeкономіка: зб. наук. пр. – Донецьк: ІЕП НАНУ, 2009. – С. 163-175.
6. *Лаба О. В.* Використання соціальних мереж у навчальному процесі / О. В. Лаба // Молодий вчений. – 2017. – № 3. – С. 227-231.
7. *Пампуха І. В., Волошина Н. М.* Сучасні соціальні Інтернет-мережі в житті молодих людей. / І. В. Пампуха, Н. М. Волошина Н. М. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2015. – Вип. 2. – С. 27-39.

УДК

*Іванюк І. В.,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу
компаративістики інформаційно-освітніх інновацій
Інституту інформаційних технологій і засобів навчання
НАПН України
(м. Київ, Україна)*

**ВИЗНАЧЕННЯ ПОТРЕБ ВЧИТЕЛІВ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ІКТ
В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ,
СПРИЧИНЕНОГО ПАНДЕМІЄЮ COVID-19**

Останнє десятиліття українська система освіти привертає велику увагу до необхідності інтегрування ІКТ у всі процеси навчання: проголошуються відповідні стратегії, проводяться наукові дослідження, відбувається комп'ютеризація шкіл та інших закладів освіти, вчителі знайомляться з новим обладнанням і цифровими технологіями, методиками запровадження дистанційного навчання тощо.

Однак, реальна проблема створення умов і здійснення дистанційного навчання виникла на практиці як в Україні, так і у всьому світі лише в останній період, коли було запроваджено карантинні заходи у зв'язку з поширенням пандемії COVID-19. Після проголошення урядом і відповідними урядовими установами обов'язкового

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Друкується в авторській редакції з оригінал-макетів авторів. За достовірність викладених фактів відповідальність несе автор.

*Відповідальний редактор – Л. Макаренко
Технічні редактори – Т. Меркулова
Макетування і оригінал-макет – Т. Ветраченко, Л. Ляшенко
Бібліографічне редагування – Н. І. Тарасова
Художнє оформлення – О. Гордашевська*

Підписано до друку 2020 р.
Формат 60x84. Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.
Умовн. друк. аркушів ., Облік видав арк. ., Наклад 300.
Віддруковано з оригіналів

ВИДАВНИЦТВО

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002
(044) 239-30-85

Продажу не підлягає!